

PETRI MO-
CHII SENENSIS DE
CRUCIATV EXILIOQVE CV-
pidinis ad Andream Priolum Patritium Ve-
netum dialogus oppidò quàm elegans.

P A R I S I I S

*In officina Christiani Wecheli, sub scuto
Bafilienfi in uico Iacobeo. Anno
M. D. XXXVII.*

ARGVMENTVM
DIALOGI,

CApitur Cupido iuuentutis corruptor, uinctur, & ad palum ligatur. Populus omnis ad optatum conspectum effusus occurrit. Accusatur Cupido, eiusq; ingritudines enarrantur, & mala. Ducitur uinctus ad supplicium, ita iubente tribunitia potestate, qui ad iudices conuersus, ut se defenderet, luculentam habuit orationem. Demulsero Cupidinis uerba tribunos. Fremit populus, in diuersa uota scissus. Virginum, & matronarum ordo, salutem Cupidini exorat. Senes, debiles, transformati, & hypocritæ custodē auro corrumpentes, Cupidinis mortem procurant. Tideus, Tibullus, Catullus, Paris, Cynthia, & Patroclus in Cupidinem uiriliter pugnant. Scipio, Hannibal, Pyrrhus, Democritus, Antigonus, & Diomedes arma in fauorem Cupidinis assumentes, eius liberationi student. Mulieres extremam Cupidinis sortem miserantes, pectora palmulis pulsant. Mulierum una ad alias conuersa, orationem habet. Fit bellum cōslictus, & ob incertitudinem euentus belli, res deducitur ad arbitros. Soluitur Cupido, & ad iudicium ducitur. Quidam contra Cupidinem orationem habet, & suum, fauorofum, & proditorē eum appellat: alter uerō eum pro uiribus tuetur. Iudicium Cupidinis ex arbitris ad tribunos, iubente populo, delatum est. In hæc uerba in Cupidinem fertur sententia

ARGVMENTVM

*tia. In Cupidinem iuuentutis corruptorem exilio ani
maduerti placet, & si unquam ad nostra fuerit re=
uersus limina, mors poena esto. Pellitur urbe Cupido.*

*Lachrymæ, & gemitus ceperunt omnes: demis=
si uultus, non nisi turbulenta loquuntur. Con=
solatur Cupido: & demum iuue=
num, & matronarum preci=
bus pristinae restitui=
tur libertati.*

PETRI MOCHII SEJ
 NENSIS DE CRUCIATV EXI
 LIOQVE CVPIDINIS AD
 ANDREAM PRIOLVM
 DIALOGVS.

INTERLOCVTORES, GRAECVS
 ET LATINVS.

GRAECVS.

Maxime Iupiter, tuq; alma Ve-
 nus, quorum munere vita uiui-
 tur, animule nimium afflicta so-
 lamen transmittit, o tempora
 infelicia : o flagitium immane:
 o malas artes nostra imbecilli-
 tate nunquam periturus. L A T.

Quis hic seuam fortunam patitur? Quisquis es, no-
 men, et causam fere: et pro mea uirili hoc crucia-
 tu liberum reddam o hospes. G R A E. Amice sal-
 uus sis, cum nemo uiuens saluus. L A. Hospes huc,
 te oro, concede, sede et quiesce. Nulla est tam amara
 iactura, quam tempus, et patientia non sanent.
 G R A E C V S. Legitimo dolori tempus indulget.
 Nam quae animum cruciant, haud facile remittun-
 tur: cum spiritus aliquantisper reconvalescit, do-
 lorē soluet. L A. Si cordi tuo dulcis alicuius rei

A iij memoria

DE CRUCIATV ET EXILIO

*memoria infidet : per illā tuā fidem, dextramq; hanc,
 quam ad tua iussa libens, & præsto iungo, casus tuos
 dicito . Nam nihil in erumna infœlicius , miseriũsq;
 inuenitur, quàm amicum nō habere, quo cum quæra-
 ris, & gaudeas. Verumenimvero , qui doloris nimium
 tenaces fuere : nec morte soluuntur: nec gaudio letan-
 tur : sed tanquam simulacra hincinde feruntur. Ea de
 re mentem attolle; uirum induc : tenebras cœcitatís de-
 pelle: erumnas rejice: ad meliorem uitam euigila: casus
 bifrontis fortunæ intellige: alterius casibus tuos solare:
 & amico fideli edentes cōmūte curas : breui morula
 resāpisæ . G R A E. Graue , & archanũ quoddāq;
 sit : ut tam anxie deprecanti concedam , necesse est.
 Audi: cum Cupidinis ardores omnē morbum superā-
 tes sufferre nequirē: ad antrum uallis apricæ soluēdi
 animi gratia me contuli. Collis est ad leuam antri, in
 quo miræ suauitatis hortus consitus est; quem diuinus
 fons uitreo latice uirginis irrigat & respergit . Mi-
 ra loci suauitate pellectus, curis sequestratis , locum
 illum incolere, & rusticari animo statueram. Flores
 deligebam, specularabar, meditabarq;. Et inter eundum
 audiui uocem sub tenui marmure dicentem, Me mi-
 serum haurio: illico contremisco : horrent comæ : pas-
 uent oculi: querito, suspicor , uideo en duos ephœbos;
 quos in mala uota pignorauerat amor : nuda humo
 prostratos, animamq; efflantes. Propius accedo : heu
 miseri, clamito, Quæ uos tam aspera fors ad hæc ex-
 trema traxit ; Nimum mature hinc soluitis . O sacræ
 animulæ*

CVPIDINIS DIALOGVS

animula: ô fida pectora expugnificimini ferro: me accingam: aut tuebor, aut sequar, in quod iusseritis. O facies ad omnia compositæ: ô grata supercilia: ô depiles genæ: ô colla eburnea: ô corpora cœlestia quid rogantē contemnitis? Si qua ardenti face conciditis, dicite, & ipse ardeo: miserere didici, fari ne pigeat. Hi nihil. Ex fonte riuulus emanabat, qui sanguisugas alebar: binas capio: & intra nares utriusq; impono. Sanguinē tātis per puelli excutiunt. Viuit inquit. En sanguis: accedo: humeris miseros impono: ad tuguriolū defero: igne, & falerno uitam reuocans. Iuuenis languidum caput attollens, manūmq; apprehendens meam flebili uocē in has miseras, & extremas uoces soluit. Miseri nos: quot cælum calores, baratrum, & Ethna fouent, arsimus. Vno tempore igne astuosiora, & glacie frigidiora excepimus. Ad quem ego, Fili lachrymulas compesce: luctum sedita: ciulatum coherce: altum doloris stimulum frange. fāre nomen, & necis causam: ad omnia, quæ iusseris, promptum, paratum, & expositū me inuenies. Ego Catullus, hæc mea Lesbica inquit. Lygures huius exanguie collum cū palmula tetigissent, quā potuit, acclamauit, Me miserum funditus perij. Heu salutis meæ āchora firmissima mea Lesbica. Heu erumnarum mearum portus tranquillus. Heu pauentis animæ solaciolum. Heu captiuitatis meæ unicū suauitū. Quæ fors amara te fœdauit, mactauitq;. O speciem gratissimam, & omni sæculo uenerandam, colendam, adorandāmq; ad quam dignē extollendam

A iij omnis

DE CRUCIATV ET EXILIO

omnis tam græci, quàm latini sermōnis copia penuria censeretur. Dijs ut placuit, uiximus, arsimus, & morimur: suasit (audi hospes) hominum & deorum uenator callidus: ut ardores infensos solueremus, quo tempore Mercurius Lætheo rore frigida corpora respergit: & ad hunc fontem cōueniremus. Deceptis tam ædium nostrarum, quàm urbis custodibus egredimur: ferales aliquos euentus imaginati, timiduli regredimur, & quasi in urbē reuenimus, stamus, ambigimus, in diuersa uota scindimur, ad utrūq; cogimur. Viecula nobis inuia: sentes dubij: Læthra incerta: Venius asperans: timor intinuis retrahens. Heu heu fatum incuitabile. Nescij progredimur: uia plana: Lesbica cecidit, & ipse secutus. Omne percussis, cunctantes gradum firmamus. Puellus ecce totus dicatulus, pulcer, formosus ad obstetricem leuandi partus gratiā se simulat, fāculam ardentem manu gestans: hanc pergebat uia: sequimur: pomœriū leu ingredimur: ad fontem, quò sitim leuaremus, accedimus: lassitudinēq; refouentes nostram sic supra fontem sedebamus, dulciola basiōla, & uerbula amatoria iniungētes. Custos pomœrij (mala fortuna) fures ratus, occipitium claua percussit. Infœlix Lesbica spiritū exalauit. Rissum dedit puellus: fāculam in fontē iecit, abassitq; & (nisi fallor) inter frondes, & fructeta latiuuit. Hospes quisquis es, si amicus, sortem miserere: si hostis exēplo disce, exoratusq; hoc meum extremū commiter concede: ut quos diuini amoris cumulus iunxit,

impia

CVPIDINIS DIALOGVS

*impia, & crudelis non separet manus. Tegen urna
 duos, quos unica informauit uoluntas: & hoc breue
 epigramma nostro iube inscribi sepulchro. Custos cla
 uam: ardor causam: cupido dolum in necem præbuit.
 Et si qua miserorum cura te tangit: uindictam reco
 gnosce: & uale mi hospes. En amans, & languens
 morior. Heu crudele fatum: extra me positus effror:
 ut amens uagor: audita, & dolos, cupidinisq; fallacias
 repeto: mēte reuoluo: gradum firmo, spiritu nullo flāte
 quati arbuta, & herbulas uideo: anquem ratus con
 tremisco: ferrum in meam salutem apprehendo, &
 clamito, quisquis es, aut fāre, aut accipe. Saxum erat
 ingēs: rapio, iacioq;. Caput exulit puellus pulchellus:
 qui iam iam pēnulis pedibus additus in altum fereba
 tur. Fasciola, quæ præ temporis, & timoris angustia
 amicti nequierat, pendeat. Hanc capio, ad manum
 glomero, teneo, detraho, & ad palū ligo. Orat opem
 miser: hinc forma, hinc mei ardores, hinc cæsorū pie
 tas, & obstricta fides exagitant: animus dubius nihil
 certum firmat. Hæc mecum alternante mœsti paren
 tes nemine cōmitāte loca aspra, deuia, & inculta, def
 suetaq; angulatim perlustrabant: ubi me conspiciunt,
 Heus bone uir sis saluus, inquirunt. Vidistin' fortē for
 tunā duos hic errantes ephæbos, ueste talari, colore
 iocundo, capillo sparso, facie iocūda? Mœstas ut exā
 pio uoces pietatē motus, ad loca intima sanguis se re
 cepit. Hos uoco, accerso, & rogo, dicite patres, Quæ
 causa uis: qui sunt, quos tam anxie, & solliciti studio
 perquiritis?*

DE CRUCIATV ET EXILIO

perquiritis? Hospes. Pudet nominis: pudet causæ: pudet, & tædet uitæ. Credimus omnium cœlitum numina in nostram calamitatem conspirasse: credimus angues, uirus, & gladium nostræ captiuitatis, & nō filios in lucē aditos. Catullū ego & Lesbia infāusti generauimus. O quā felix, qui filios: felicitissimus, neminem qui habuit. Hi, quos querimus, amore uesano correpti tarda uespera amores infanos fuga saciauerunt. Hos si uidisti: si quid horū nosti, libero locuto edisserere. Vix dicta mœrore cōsumpti in faciē proni accidere. Ad quos ego, Miseri patres colubrum non genuistis: sed illos, qui per regum, & maiorum exempla feruntur. Subeat in mentem, quicquid regæ egerint uirgines, Medea, Ariadne, Phœdra, quid regia Dido, quid Philis. Quot nostræ ætatis puella uirgnes, & matronæ relictis patria, parentibus, & domo uagatæ sunt. Discite aliorum exemplo uitam uestram instituire: discite aliorum casibus nostros tolerare. Hæc Cupidinis flāmula cœlum domat, deos uincit, filios in parentes exasperat: piæ mentes ad inconcessa armat: omnia obnubulat, seruat, & pro arbitrato rotat. In uestra damna suspiro, & stomachans uisa, & audita cū indignatione refero. Cum prima solis hora diem designasset, cœsula hac, quam uidetis, solus egredior: cælum specular: nescius hâc, illâc discuro, incautē progrediens inter fructeta ephœbos, quos queritis, exâgues offendi. Sollicitus amans quodâ potui, egregre dicentē spiritū retinui: nomen, patriâ, & causam necis
mihî

CVPIDINIS DIALOGVS

mibi sciscitanti solus Catullus libera oratione : & in hunc, quem ad palum ligatum conspiciatis, omnem culpam retorquet. Stat animus hunc tribunitia tradere potestati, quo poenas innoxantis effusi sanguinis luat. Prehensa patrum destra, ad exitialis thalami locum duco : ubi charorum pignorum corpora cognouere : pectora pugnis, & facies unguibus percusserunt, deho nestaruntq; . Occisorem petunt, quo manes filiorum expient. Renuo, quandoquidem lege prohibetur, Neminem sui ipsius iudicem esse : stabat licitor. Me iubente capitur cupido : vincitur, & ducitur, ut fama perlata est. Duxi Cupidinem iuuentutis corruptorē, & occisorem, lasciuientisq; turbæ dominum, & deum. Populus omnis ad optatum cōspectum effusus occurrit : inter lachrymas, & gemitus frementis populi, cōiectisq; in me toruis oculis tribunitia sistitur potestati. Iubeor ego, qui puellum reum, & contortum præsentar am : causam dicere, & ad tribunos conuersus, inquam.

G R A E.

Semper iustissimi tribuni, inuitus, dolensq; ad hoc dicendi munus accessi, ueritus, ne mihi facile contingeret, quod supremo illius pectori contigisse tradit hystoria : qui cum luctuosam summi moeroris acerbitatem exprimere non posset : caput Agamemnonis ueste inuoluit. Velabo faciem inquam, cum tanti fañoris casum digne significare nequeam. Tamen gratulor, quod in hoc tam acerbo, luctuososq; am phractu uobis tribunis fandi mihi copia obtigerit. Quando quidem iure, & merito integritati, & sum-

me

DE CRUCIATV ET EXILIO

*mæ uestræ amplitudini hæc resp. credita est. Hodie
 ô tribuni quicquid insanū, turpe, corruptū, uiciosum,
 detestabile, flagitiosūq; reperitur, pro uestra prudē
 tia extirpabitur, eradicabiturq;. Et quæ furore scele
 rissimi iuuenis damnata, corruptaq; sunt, uestra sapiē
 tia, auctoritate, & consilio rescindentur. Succenseat
 mihi nemo ô ciues, si pro salute ciuitatis uerba fecero:
 quandoquidem nec uos aliter pro uestra bonitate in
 patriam fa. Furos existimo. Hic ô tribuni, quem uide=
 tis, uniuersæ urbis uestræ pestis est funesta. Hic qui=
 busdā uenenatis sagittulis suis totum inficit orbem: ne=
 mini parcat, nemini fidus, nemini æquis. Quos dili=
 gere simulat, odio intestino prosequitur. Rerum om=
 nium concupitor, & spretor est, homicida, sacrilegus,
 infamis, uerna, pauper, uagus, insolēs, callidus insidia=
 tor ad malum, niue frigidior ad bonum, fronte pius,
 corde austerus, pollicitus diues, & re ipsa egentissi=
 mus, mores corrumpit, religionem prophanat, regna
 euertit, urbes populatur, aliena dissipat, omnia inci=
 nerat, ex libertate ad seruitutem homines cogit, incō=
 cessa pro cōcessis suadet, ex grauibus leues, ex pudē=
 cis lubricos, ex bonis malos, ex religiosiis prophe=
 nos, ex diuitibus pauperes, ex nobilibus seruos, ex hu=
 milibus asperos, & indomitos, ex deditissimis morosos
 facit. Hic ad cædē ô tribuni sēp anhelat: ad rapinas,
 ad scelera, & ad dolos semp paratus est. Quis tā effe=
 rus, q; tā humanitatis expers, qui casu inimici cōspe=
 ctō nō misereatur? Solus iste, si placatur, indignatur: si
 adoratur*

CVPIDINIS DIALOGVS

adoratur, induratur. Nemo tam sapiens, tamq; rerum humanarum expertus, qui puella ingrato morem gerere possit. Enimvero Cæsar omnium rerū, nisi iniuriarum memor fuit: hic omnium, nisi beneficiorum memor est. Antiqua recēsete ô tribuni, annales reuoluite, hystorias perlegite, fabulas digerite. Quicquid est coeli, & orbis, ingrati puelli artes, & dolos sentit. Postquam ô tribuni deorum munere id actū est, ut ciuitas præda sit, interfectorū manes, & aliorū iniurias suo expiate sanguine. O tribuni dolo huius ciuitas denigrata est, & familia ad extremū doloris, & infamiæ deducta. Si hunc superuivere permiseritis, facile uobis eueniet, quod Marco Ciceroni contigisse scriptū legimus: qui cum à furca hominem liberasset, ab eodē propediem interemptū fatetur hystoria. O quam crudele, ô quam insanū, & turpe est ingrato opitulari. Sciet hæc pestis in nos ô tribuni: per ciuitatē, & familias debachabitur: filios uestros insane faciet: cōtra ius, & piū, gentem uestrā armabit: manus ad furta, & homicidia: cōponet oculos ad impudica: linguā ad maledicta, & cōuitia: ornatū corporis ad meretricia: & gressus ad inconcessa accōmodabit. Horū flagitiorū & censor castigatissimus est. Dij boni, maior pietas est, scelestum, facinorosumq; hunc i erdere, quam saluare. Dij immortales ex alto respicite, & rei huic tā honeste fauete. Animaduertite q̄ scæua, quam crudelis, quam aspra, quamq; inaudita fuit hæc cædes. Iuuenes de se benemeritos, quos
in ardore

DE CRUCIATV ET EXILIO

*in ardore coniunxerat: quo actu deceptos, captosq̄
 mactauit, audite ô tribuni, tuq; ciuitas omnis. Ephœbi
 amantes, ardoris impatiētes cum domo excessissent,
 pœnitentiã tacti ad reditum se accingebant. Lucina
 sancto proposito faucebat: puellus astutus obstetricẽ
 falso queritans, faculam ardentem manu portans, dux
 itineris factus est: ad locum necis inuitos coëgit, et dũ
 grauedinẽ quiete laxarẽt: custos horti sures ratus, cla
 ua innocentes orco misit. Ridens puellus abscessit: E
 go ipse terris luce reddita speculatum me concessi:
 uidi-en prostratos iuuenes: aues uestros, ô tribuni, hu
 mero impositos ad tuguriolũ defero. Animulã iam
 uadẽtẽ reuoco, nomen, et causam rogo: omnia extre
 ma uoce disseruit Catullus: uix dicta exalauit. Mife
 remini ô tribuni, quod ipse potui, Edepol tribui. O
 malã puelli naturã Hannibalis crudelitã superantẽ.
 ô amores super omnia uota infastos, Populus Ro. Sy
 phacem regem mortuum urbi infensum publico su
 uere extulit, mortẽq; honore sepulturæ honestauit.
 Hic amicos uiuos cruciat, mortuos infamiã damnat:
 omnia malignẽ cõfundit, et dissipat. En corpora ue
 stra sanguine respersa, et ferarum ritu immolata. O
 tribuni: miseri patres quid siletis? quid communes la
 chrymã cessatis? Hæc sunt puelli artes, hæc ingenia,
 hæc ludificationes. Dij immortales, ô tribuni quid sibi
 uult hæc tanta cunctatio, auiibus nostris negabitur ex
 piatio? quæ etiam hostibus iure negari nõ potest. Hac
 modica expiatione res urbis conseruabitis: et hostis
 pestiferi*

CVPIDINIS DIALOGVS

pestiferi potentiam præsentem, & futuram dissipabitis: & memores estote canem mortuum non mordere: & si priuata commoda uobis non tangunt, ciuitati uestræ saltem indulget: parentibus miserescite: & caute, ne uestra desidia exanimentur, dolore uirtutis superate: & afflictæ animulæ exalentur. Deliberate o tribuni, & huc ad patibulum duci iubete. I lictor, manus collige, laqueo caput suppone, & stringe. Mouerat orantis oratio tribunos, & moerore consumptæ facies. Iubetur lictor puellum uinctum ad supplicium ducere, qui ad tribunos conuersus ait, Necessarium duxi sanctissimi tribuni, antequam ab hoc homine impio, & terrimoque immoler pro mea apud uos accusatione uerba facere. Sed in hoc rerum amphractu, mortisque angustijs mediussidius consolor me ipsum, quod in uestra re, sic semper (ut audire audior) præsumptis, ut præfuisse sentiant omnes iusti, & qui, & sancti cultores: & dum hic stabit animus: resp. uestra, quæ per maximè floruit, decidet, & arefcet nunquam. Non uereor hoc loci, & temporis pro uestra in deum, & rectam obseruantia (quanquam hospes) nemini uestrum hoc insulso, & maligno accusatore deterior uideri, haberi que, qui pro uirili sua aliquid attentius non cogitat, quam uobis me infestum reddi. Sed longe plus iustitia apud uestram integritatem, quam passionati animi stimulus poterit. Nolite tribuni de puello innocente aliquid temere credere. Nec uos falsa accusatoris oratio, nec fictæ lachrymæ, nec incõcessa hypocrisis,

nec

DE CRUCIATV ET EXILIO

*nec indebita vos affectio decipiat : sed iustitia, quam
semper pro more coluistis, uos, locumq; uestrum te-
neat, possideatq;. A seculo ô tribuni non est auditum,
quòd in absentem, neq; in crimen minime factum iudi-
cia frantur. Quid ergo sibi uult hæc noua religio?
quis reus, & non uocatur? quis actor, & non legiti-
matur? Quis bonus est prætor, & non labanti iuri
succurrit? quis iustus est, & non æqua lance omnia li-
brat? qui nimium præcipites, & sine lege feruntur ma-
gistratus, haud digni censentur. Opera precium est in
rebus gerendis, quòd uirum magistratus, & non ma-
gistratum uir designet. Florius Romanus sua aucto-
ritate sanctam, regiamq; ciuitatem ad internitiè de-
duxit. Si apud uos mactabitur puellus hospes, iubeat
ciuitas egregium hoc facinus in tabula pictum, præto-
rio apponi. Credite ô tribuni deos omnes in salutem
hospitum uigilare, & astra innocentibus oppitulari.
Ego pastoricus puellus ex montibus ueniens, puerilia
membra calore intenso arenia humo gramineo cre-
didi. Faculam ardentem, cum sim læsus, lumine gesto.
Nudum, & pallantem, cum me fatear, per noctis tene-
bras, siluestria, et frondes, qbus tegar, et celer, que-
rito. Sagittulis, quo me à malis tuear, et pennulis, qui-
bus ad loca uitij confecta fugiar, utor. Quis fur, et
auarus, multa non constat? ego Codro pauperior.
Quis regna non potens dissipat? et ego nudus. Quis
absens, et ignotus aliena corrumpit? et ego uestrum
neminem noui. Quis fidem non obstrictam soluit?*

Hæc

CVPIDINIS DIALOGVS

Hæc tua figmenta ô accusator in animam innocentis pueri socratica uehementia retorques. Teneat ô tribuni proprios pœna auctores. Nôn ne apud urbis parentes periculo capitis cautum est muros urbis inuentum transcendere. Quis docuit Remum transgredi? puellus ipse an eius cæca dominandi libido? Quis Leandro nandi tribuit artem? puellus, an eius effræ libido? Quis in parentes filios armauit? ego, an eorum uorax libido? Quis docuit Philida laqueo uitam finire? eius libido. Quis docuit Medeam in fratrem, et eius domum scire? non puellus, sed edax libido. Quis Ledam tanto regno excedere coëgit? eius libido. Quis mugentem adulterum amare docuit? quis Iouem nouas formas assumere fecit? Quis magnam Alcidem ad muliebria effœminauit? non puellus, sed uasta libido. Quis excordem Salomonem reddidit? quis genus humanum in primo parente prophanauit? non ego, sed cæca libido. Quis uos in scelestos, uetitôsq; conubitus urget? ego ne, an superans libido. Quis hos uestros desideratos ephebos ex urbe excedere coëgit? Quis pomarium docuit? quis custodem armauit? ego ne? Non est ô tribuni, quod de me iuste queratur nemo, sed de se ipso. Tardum consilium: inconsiderata meditatio: præceps appetitus: abiecta ratio: inconsulta circumspectio: et nimium in malum prompta uoluntas. Hæc sunt, de quibus ô tribuni queri potestis. Habetis quod insanie: quod petulantie, et uessania interfectorum iure ascribere debetis. Vix mihi misero loqui li-

DE CRUCIATV ET EXILIO

quet, uix uita mea innocens à carnifice libera fuit.
 Parcite ô tribuni puello, parcite innocentia, et ætatis
 rationem habete: si in hoc genere deliqui, obtruncatū
 me cæcibus, et inhumatum relinquit, et iam iam in
 confinio mortis existentem uitam qua placet poena,
 animaduertite. Si deliqui, hæc uitalia membra per re-
 gna tartarea ducat sine requie Charon, neget Proser-
 pina lucem, et errans spiritus poena æterna plectatur:
 me exagrent manes, et crediti ignes crucient, nec mi-
 fero unquam pia succurrat manus. Audit ô tribuni,
 quis crederet Ulixem dolo, et Acacida bello à Ter-
 site superatos? Occidi ne me potentiores? fefelli calli-
 diorest? decepi sapientiores? Amanes omnia norunt,
 et callent: et flens puellus finem dictis imposuit. De-
 mulsero Cupidinis uerba tribunos, differtur hæc tanta
 moles, quoad ciuitas senatuscõsulto aliud determinet.
 Premebat populus, in diuersa uota scissus. Sum usus
 uidere filios Astrai in Iouem conspiratos, furijs om-
 nia concutere. Flos iuuentutis gregatim cupidinem sæ-
 lutabat, bonoq; eum animo esse iubet. Virgineus, ma-
 tronatusque ordo agminatim iudicium tolli clamat.
 Hincinde cateruatim multi prodibant, Cupidinis lau-
 des recensentes. Tribuni, quo tumultuantem ciuitatem
 sedarent, bonam sibi esse mentem de puello nunciant.
 Abire, et plaudere omnes iubet. Seniores, flegmatici,
 debiles, transformati, et hypocrite futurum incendiū
 rati, necemq; puello meditati, auri pondo custodem
 Cupidinis in sua uota traxerunt: et noctu uincula per
 posticum

CUPIDINIS DIALOGVS

posticum fure clanculum dimiserunt. Ciuitatis custos
 qui stationes uigilum pernoctando circuibat, hos telu-
 clypeo, & uoce adortus est, inquires, O uos tandem
 arma ponite: nomen edite: & tribuniciæ parete pote-
 stati. Fit murmur, in coronam cõglobati exiliter re-
 sistunt, abire custodem rogant, renuit: dolo ratus, cla-
 mat hostem muros habere: profiliūt ex stationibus mi-
 lites: terga dantur: arma proijcitur: azimi pudore cõ-
 sternati, saluti fuga consulunt: currentes pectora pe-
 ctoribus percutiebant: alij capita muro collidebant:
 alij cruribus trabes offendebant: ciuitas clamoribus
 conflagrabit, gemitibus ardebat: suspiria ueluti Iouis
 fulgura excipiebantur, ruunt ex domibus omnes. Vi-
 debar uidere equum Troianum, partum malignum
 effundere. Nescia turba ad forum se conferebat tribu-
 norum iussa aspectans. Interea tribuni licitoribus, &
 fascibus constipati, ex arce, quæ urbi dominatur, descē-
 dunt, reuinctūq; Cupidinem, puluere respersum, pu-
 gno, & calce perunctum, atro carceri custodiēdum,
 obseruandūq; designant: publicēque edicitur: uitam
 Cupidinis ferro decernendam: et quæ pars superior
 erit, eius iudicium uitæ, & necis esto. Interea quæ pri-
 ma Cupidinis incendia senserant uirgines ad uota
 amantum expositæ, oculis, manibus complicatis, nu-
 bus, lachrymis saluam puello orabant, quarum cora-
 da igne cæco astuebant. Matres, omnesq; familia piæ,
 suadebant piaculū puelli haud Ioui gratū fore. Quæ
 furtiuo, inconcēssiq; igne adurebantur, & per phana ad

B ij scurrebant

DE CRUCIATV ET EXILIO

scurrerant, flamines deprecantes, ne urbs innoxio pollueretur sanguine. Lasciua iuuentus armis, & clamore signum dabat in id, quod tam anxie petebatur: huic flores, munuscula, & tabelle dabantur, remittabanturq;: Vnaqueq; domus fenestella longè plures, & perniciosiores scorpionarios habebat, quàm rex Parthus. Omnes sagittulis armati incedebant. Vulnere dabant, recipiebantq;. Ouante populo Cupidinis, letatur, potatur, salaturq;. Interea miles, qui nocturnos fures turbarat: ad iuuenes toruo cenerfus supercilio ait, Quid aliena lasciuientes surripitis, quasi nestro munere uiuat, qui hac dextra seruatus est: Armat ira manus, & indignatio animos. In cõtraria uota facta iuuentus, Cupidinem homicidam, & matrem detestatur. Mori hũc faenorosum publicè debere nõ dat. Timidule puellæ à fenestris se retrahunt: domus secreta petunt, lachrymis abortis: pectora pulsant: auratas comas laniant: iuueni malè constanti fidendum minime censent: tribuni senatum in arcem cogunt: cõsiliũ reponunt, iurgia militis repetunt: magistrum equitum accersunt, & iubent singulari certamine experiri, cuius sit cupidinis uita summa, militis, an ciuis. Operæ precium est uiros deligere, qui hoc armis, & uirtute certent. Placuit tribunorum iudicium: & senatus decreto delecti sunt sex ciues, Tideus, Tibullus, Catullus Paris, Cynthius, & Patroclus: qui Cupidinẽ perderent. Magister, equitum pares dixit Scipionem, Hannibalem, Pyrrhum, Demetriũ, Antigonum, & Diomedem

CVPIDINIS DIALOGVS

dem. Postridiē electi ad certamen conuenere paribus armis, & animis. Nec similes heroes sensit. Laumedon, nō Colchos, nō Cyrus, neq; Darius. Nō aliter surgebant in armis heroēs, quā Iuppiter in throno, & Phœbus in curru. Sub oculis omnium surca aurea carigitur: ducitur puellus uinctus manibus, candida veste, sparso aureo capillo, hoc armē cantans, Qui cœlū domuit, opem orat. Fortē omnes in speculis: omnis stabat matronatus: utrgueſq; chorus omneſq; inuenes extremam cupidinis sortem miserantes, et pectora palmulis pulsantes clamabant, Heu heu mala, & infœlicia tempora: heu seculum leuitatis, & stultitiæ plenum. Humanitati, neque uirtuti locus, sed impietati, & uisio. Exulant ab urbe publico & dicto, omnes uirtutis zelatores: in precio sunt flagitiosi, & mali: conculcatur, deperditur, & e terra leuatur innocens puellus. Mulierū una cōuersa ait. Quid ō meæ cōmiliones agimus? quæ mens? Quis animus nobis? Haud nobis sine cupidine uiuendū est. Lærtim filij absentia semper rusticatum legimus. Et Achillem post casum Patroclū uitam aspernatū. Longē melius, & laudabilius est uitā sine amicis, & natis, q̄ sine cupidine ducere. Hic cæcos illuminat: amentis ad mentem restituit: debilibus fortitudinem præstat: discolis disciplinam: rudibus mores: egentibus diuitias: pallantibus regna tribuit: merito omnis ætati debetur. Quis uiuens, & sine cupidine est? cum eo ō commilitones meæ operamus: Marti gradino, Veneriq; matri uotis persoluamur:

B ij fidemque

DE CRUCIATV ET EXILIO

*fidemq; astringamus nostrā. Quòd si miles uictor eua
 ferit, medio eū sinu amplectamur, foueamusq;. Dolor
 iste ad insanā, ad laqueū, ad necem, & ad infernū me
 impellit, cogitq;. Eamus intrepide, & cum eo moriēte
 moriamur: & uitā uiuente uiuamus. In hunc modum
 parentant matronatu cupidini, phalerati, cristatīque
 procedebant sonipedes, auribus, & pedibus bella ciē
 tes. Alius serpentem, Leonem alter se gerebat. Cri
 statæ galeæ, aurea scuta, uestes talares auro, & serico
 orientali contextæ, omnia uallabant. Qui fauori Cupi
 dinis erant, albo serico; qui neci, cocco uestiebātur. Fir
 mato rerum ordine quisque in stationem suā se reci
 pit. Dato signo certaminis: miles, & ciuis arma fulgē
 tia capiunt. Clypeati procedūt, equos calcaribus ur
 gentes: nec minore impetu ad certamen gradiebantur,
 ac si de uita uniuscuiusque ageretur. Ad primū con
 gressum fractæ hastæ, diruptæ galeæ, & humeri iner
 mes apparuere. Inferior Scipio iudicatus est. Rora
 bant muliebres ocelli, ac si omnis fanūliæ exitum spe
 ctassent. Mœstæ ora tenebant omnia. Flens puellus ad
 primū scilicet gradū religatur. Secundus congressus par
 fuit. Firmatur, aliquantisper amantum, animus. In ter
 tio congressu miles lancea transfixu, equo concedit.
 Ascende ô Cupido inquit licet, te supplicium manet.
 Hasta firmissima, equo potente, manu robusta, effero
 animo ruit in Catullum Pyrrhus: quem equo deiecit. Itā
 ita collisit: ut pōdere ictus animam efflarit. Omnia læ
 tæ, & gaudij plena personabant. Descendē acclā
matur*

CVPIDINIS DIALOGVS

natur ô Cupido, tibi iure debetur salus. Hinc amor, hinc ira pugnantes armat. In Demetrium fertur Paris: cuius palinulam tam acriter transfixit: ut dolore uirtutem superante, certamine excefferit. Renouatur dolor: iam medium scale tenente Cupidine fit ciuis superbus, & miles excandens. Cynthia militari uastro que astu usus, in modum arcus lanceam flexit: & inter galeam, & scutum Antigoni ita letaliter firmavit, quòd uitam excedere coactus sit. Iam clanculum militem stationarium subornauerat dolus muliebris: ut in ciues omnes gladius stringeretur: prædeq; militaris omnia fierent. Armatur, clamatur, irruiturq;. Summit scale possidebat Cupido: funeque ad lignum circumducto nil aliud, quam feralis exitus aspectabatur. Spes omnis aberat: ferro militari salus Cupidinis acquirenda erat. Ad cædem utrinque curritur: tribuni paci & tranquillitati canere iubent: et si quisquam gladiū eduxerit, piaculū esto. Vltima spes amantium in Diomede reseruabatur, qui cum paucula ad Venerē orasset, clypeo tectus, stricta læcea, caput Patrocli terra transfixit, et spiritum orco immisit. In tanto certamine Mars dubius, nec certa uictoria. Statur, clamatur, et ambigitur. Meus esto exultans clamat miles: meus erit nunitans clamat ciuis. Senatus decreto, res ad arbitros delata est, qui duos dixerunt, Flaminem Iouis, et Hypocritam quendam. Soluitur Cupido, duatur, et ad iudicium sistitur: precibus pulsantur; oratione flectuntur: pecunia corrumpuntur:

B iij passionibus

DE CRUCIATV ET EXILIO

*passionibus iactantur, agitanturque. Caput Calidonij
 Apri ante oculos ponitur iudiciū Paridis memoratur.
 Hinc populi metus: hinc arma militaria: hinc lachry-
 mæ muliebres, & iacula ignita. In tanto rerum di-
 scrimine senatum rogo: datur, admittor, et in hæc uer-
 ba locutus sum. GRÆ. Plato ille diuinus ô tri-
 buni, & uos omnes, qui adestis, longè deteriorem, qui
 uoluptatibus superatur, quàm qui doloribus frangitur,
 dicebat. Enim uero Alcides uitã suã doloribus, quàm
 uoluptate obire maluit. Hæc ciuitatis dissipat, uiros ef-
 foemnat, ingenia cõfundit, et obtenebrat. Dicere sole-
 bat Scipio, longè maius periculum esse ab circumfusus
 undique uoluptatibus, quàm ab omnibus mundi ar-
 matis militibus. Liberat ô tribuni ciuitatem hac pe-
 ste, & dum uestre facultatis est, hoc incendium extin-
 guite. Hoc loci pietatis opus est uideri. Nũciatum est
 Achuis post diruptum, excisumque superbum Ilium,
 fore Astianam puerũ, si superuueret, suam patriã
 ulurum. Credit Græcæ, & inuentum puerum turri
 præcipitauit. Si uati credidisset Priamus ædulo in lu-
 cẽ Alexandro, staret Troia. Credite tribuni, nisi hũc
 uita priuetis, semper uobis, et urbi uestre exitio erit:
 & quod ultimo Assyriorum regi contigit, uobis faci-
 le eueniet. Ad uindictam (ut uidetis) ciuitas anhelat:
 quæ moribus & uirtuti studet. Miles, qui licentiæ at-
 tendit, ad hunc fãnorosum conseruandum, proægen-
 dũque nititur. Longè enim dextrius uobis (nisi pru-
 dentes fueritis) quàm Sabinis eueniet. Estor circum-
 specti:*

CVPIDINIS DIALOGVS

specti: uno uerbo, uno ictu omnes saluos faciatis. Si hunc
 illa sum, custoditumque dimittitis, mores prophanatis,
 & uos metipfos cupiditatum captiuos faciatis. Apud uos
 o tribuni disceptari uideo, qua animaduersione ple-
 ctendus sit flagitiosus iste. Si memoria non excidit, apud
 uos optima inoleuit religio, ut cruci fures affigan-
 tur: falsarij igne concrementur: & proditores equo-
 rum cauda membratim discerpantur: et facinorosorum
 cineres, ne terra polluat, uento proijciuntur. Et hic
 est fur, famosus, falsarius, proditor, et facinorosus. Nul-
 lum genus tormentorum tam exquisitum est: quod ad
 hunc digne plectendum sufficeret. Agre in hunc fa-
 cinorosum omnes, qui iustitiam colitis. Vix dicta, quam-
 do alter edito suspirio, et oculis ad caelum leuatis sic
 ait, Patres nostri o tribuni, uosque astantes: qui
 urbes condidit, legibus eas honestarunt: quibus uitam
 politicam uiuimus: et imprimis mandauere deum coli:
 iustitiam sectari: et hospites uenerari, ut ciuitas bene se
 haberet. Videte o tribuni: et uos, apud quos iudicium
 delatum est: si huc immolatis, in omnibus, patribus, legi-
 bus, et institutis aduersumini. Hic puer pro deo coli-
 tur: et temeritatis humane est, uelle deum iudicare:
 iustitiam offenditis, cum minime iudices sitis: iura ho-
 spitij uiolatis, cum quid inhumani, facitis, et parum
 considerati. Audite o iudices, lege aegyptia scriptum legi-
 tur, ut si quisquam hospiti fauori dum posset, non esset,
 capitis reus censeretur. Et falso quempiam accusans
 poenam accusati subire iubetur.

haec

DE CRUCIATV ET EXILIO

hæc crudeliter ulcisci. Quanti sint hospicia faciendâ, apud præconem euâgelicum Matthæum legitur. Quægens nisi Thrax hospitû rationè non habet? Et uos ô iudices, cum Romani sitis, crudelitate uos Thraces facimuni, si hæc feceritis. Laomedon cùm hospitibus impedimento fuisset, uita, et regno priuatus est. Paris cùm Græcorum hospicia uiolasset, ad extremos cineres cum patria deductus est. Et qui angelos hospites dehonestare enixi sunt, acri poena dominû affecisse sacra hystoria cautum est. Nô nilit Campanus hospes Hannibalem inter mensas, æpulâsq; de medio tolli; ne uis hospitij per eum uiolata relinqueretur. Videte ô iudices, ne culpa uestra urbs hæc desoleatur. Puellus peccati nescius, quia faculam portauit, expiabitur? Si hunc ultima poena persequi animus est, quid faciendû existimatis raptoribus his, qui muros ciuitatis noctis adorti contra urbis statum sunt transgressi? In hos sciendum, animaduertendûq; est. Parcite ætati, parcite innocentiæ, parcite ciuitati, et uobis ipsis, manusque uestras hoc tam innocētissimo sanguine nolite polluere. Ciuitas hæc non uirtutis, nô iustitiæ amore: sed militari odio accensa neci huic immeritò studet. Enimuerò diuinius est noxium absoluerè, quàm innocentem damnare. Voluit orbis conditor, si memoria tenetis, urbes peccato pessimo obrutas pro paucis innocentibus saluare: et uos pro uno malo, patientini innocentem perire. Vos uos ô tribuni poeniteat, hunc hospitem uerbis placate, culpâ in accusatorè resumite.

CVPIDINIS DIALOGVS

dicere, muneribus condonatum abire iubete, populum hunc soluite, contionem dimittite. Hi tumultus, et arma, quæ uidetis, in capita uestra à tribuni seuiunt, Si tumultibus, et congregationibus parsum fuisset, flaret Roma. Stat atrox miles, et populus fremens. Video hanc uestram urbem funditus interituram, si aliter, quàm dictum sit, feceritis. dixi. Imbelles tribunos nos timor inuasit, et populum precibus pulsatum dimisit: dixeréque omnia propediè exactissimè curaturos. Iudiciū Cupidinis ex arbitris ad tribunos (populo iubente) delatū est: quod in hæc uerba pronunciatū est, Cupidinem iuuentutis corruptorē exilio animaduerti placet: et si unquàm ad nostra reuenerit limita: mors pœna esto. Iubente tribunitia potestate, urbe pellitur. Nec mora, ut terga dedit, lachrymæ, et gemitus cepere omnes: postridie demissi uultus turbulè ta loquebantur: mœsta corda non nisi amara cogitabāt, pronuntiabantque. Vnusquisque toruo se aspiciebat uultu. Curis suspensum ut me uidit amicus, hospes inquit, Quid sibi uult habitus sordidulus? quid macies? quid dimissa facies? oculus lachrymarū prægnans? capillus immundus? barba peruncta? dentes spurcissimè os foetidū: lingua sordida? palatū corruptū? omniâque membra foetorem sapiētia? Ad quem ipse, Viuens morior. L. A. Exultans expulisti, gemens patere, aliter ultor factus te ipsum perdidisti, exanimastique. Enim uerò melior est, libera seruitus, quàm amara libertas. Imbecillis ingenij natura comparatum est, ut salutaria

DE CRUCIATV ET EXILIO

salutaria quæq; aspernâtur, et officiosa precio emân-
 tur. Non est, quod iuste queraris, quod crucieris, affli-
 cteris, rumparisque. Nemo dignè eorum fit auctor: &
 reprehensor. Quæ uoluisti, patere: in tua præcordia
 ferrû uerasti. Sanius fuit aliquando angustari, quàm
 semper torqueri: & si aliquâdo amantibus agitur,
 letamur utique. Bellum cum puello ratus nihil exte-
 nuisti. Succurrere debuit potentem Goliã puellû pasto-
 ricû hebreû, & seruum Hannibalè Romanos fugas-
 se. strauisseque. Nô corpus, sed uirtutem cõmensurari
 decet: ad pauca attendens plura, quàm expediat, di-
 xisti, fecisti que. Immemor illius, quod dici solet, omnia
 tempus habere, et nullum tam fractum castrû, cuius
 opera pro tempore nô profit. Medicinã aspernaris,
 & cupis sanus fieri. Si peregrinatum iri per amoris
 plagas animo statuisses, furori tuo pepercisses, mille-
 xissesque quæ ad usum amantium conducant. Hæc hu-
 mani est ingenij unica beatitudo, præsentia tueri, præ-
 terita obseruare, & futura sagaci cõsideratione præ-
 uidere. Quis tam sapiens, tamue circumspectus, po-
 tēnsque, quem amor non frangat? poculum Circes bi-
 bit Ulixæus socius, & immutatus est: Stillam diuinus
 Plato: Alexim Orpheus, Mætuanus clamātes depereūt:
 Cynthia Propertius, Cornuam Sulmonensis: Deliã
 Tibullus: Daphnem Phœbus ardent: ne c desperatum
 legimus. Nemo uirtuti suæ tam fidens unquam fuit,
 qui magnitudine numinus territus colla nô summutat.
 Nimum es ausus: nimum se uisti: nimum elate pro-
 cessisti

CVPIDIÑIS DIALOGVS

cessisti. Hæc est illorū conditio, qui pro suo arbitratu,
 quò se malus fert impetus, duuntur. Nec aliorum do-
 ctrina, nec exemplis unquam respiscunt. Qui audē-
 tiores uideri uolunt supra id, quod ratio, locus, et
 tempus expostulam: haud foelicem uitam uiuum: sed
 longē misertiores Hericlone, et infœliciores Ixione se
 reddūt, aliquid sibi feralis semper metuentes. Si sapi-
 te ipsum collige. Nō est tam graue, pestiferūque uul-
 nus, cui prudens medicina non oppuuletur. Bonus est
 puer, faculā portat, ut errantes illuminet: sagittis uti-
 tur: ut de se benemeritos tueatur. GRAE. Me
 miserum, temerē, et meo uulnere cōcidi. Non Iouis
 fulmina: non deorum iræ: non terræ hiatus: non baras-
 tri creditū ignes ad me plectendum sufficerent. Qui
 primi Iouem bello adoriri niebantur, cum semine sua
 interiere: et deum minus reuerenter suscipiens Lica-
 on, in lupum cōuersus, pœnas temeritatis luit. Longē
 his seniora ausus sum. Grauis erat cura, qua adure-
 bar: Sed longē grauius incendium, quod corde gero.
 LA. Imbecillis animi est, cura carere. Nemini, nisi
 ocioso, et desidi debet esse, occurrentis temporis solia-
 citudo onerosa. Repone (ut uiuas) illam, quam amaria-
 tudinem uocas. Nam sepiusculē resculis dulciolis
 respirantem inuenies. Et si aliquando lamentis eiulat,
 in mediocrē semper partem fertur, nec iurgio, neque
 baculo rumpitur puer: qui semp misereri didicit. Hæc
 rerum mutabilitas sapienti ferenda est. Enimvero ex
 rerum diuersitate, pruaentis uiri firmatur animus, et
 ad per-

DE CRUCIATV ET EXILIO

ad perficiendum hominem utilis est . Nam hæc sunt dei uiuentis numera, ut letemur, angustiemurq; . Hæc sentiens Mätuanus dicere solebat, Forsan & hæc olim meminisse iuuabit. Cesar cum pronüciasset, iactã esse aleam, supra uotum, & spem, perpetuus dicta tor creatus est: & Demetrius fortuna fractus ad meliorẽ postea aspirauit . Hæc est humanarum rerum conditio, ut stabile, firmumque nihil, neque tam debile fractumque reperiatur, quod firmari, & frangi nõ possit. Nihil hac mutabilitate præstantius, nihil uiro penẽ diuino accomodatius reperiri potest . Nisi ageremur bifornis fortuna iaculis ignitis, sceleremur nunq̃. Hinc in altum erigimur, & supra nos eluamur intellectu firmamur, pascimurq; . Quod digestum est, rursus incipit; incepta finium, & finita reuiuiscunt; alta imus, ima altis niscuntur, cõfundunturq; . Et qui ratione mouentur, hæc non curant. Cælum, terra, et mare fluctu, uentõq; concurrentibus concutiuntur, lumina patiuntur : deinde ad cõcordiam omnia reducuntur. Adem qui fulminat, & pro arbitratu serenar: nulla fortuna (qualiscunq;) perpetua est . Vides laudatum, decantatumq; Vlixem, comitem semper habuisse prudentiam. Huic si adhæseris, omnia secunda succedens . GR AE . Quid consilii amice afferes? L A T I N . Ut uiuas. GR AE . Sine spiritu. L A . Qui sine spiritu agunt, haud uiuunt, & minime cruciantur in malis. Nam ut uidere uideor, plures gemos nutris, in salutaribus uerõ neminẽ. Si sapiis, huius loci

CVPIDINIS DIALOGVS

loci curis sequestratas uitã uiue. GR AE. Moro physico, febricenti contraria suades. Quid tuguriolum cum turba? quid affluentia cum inedia? quid gaudium cum tristitia? quid mœror cum risu commune habent? Hęc uia, quam summo pere cõmemoras, quid mihi emolumentum afferre potest? Nimum contra me impias manus obarmavit Cupido, qui postrema lasciuia, furore uesano, ira, ardore zelotipia uiscera mea depascitur: Et nisi me ad gratiã restitutum sensero, haud uiuam. L A. Vide, ne nimum curiosa intemperantia utaris, Et quem placare studes, exasperes. Calisthenem philosophum spiritu carere iussit Alexander Macedo, cum ipsum inuictũ ad macedonicos mores reuocare cõtenderet. Tolerantia, munere, moribus, Et tẽpore, exasperans nimis placatur ira. Aulide remorata classẽ breuis expiatio soluit. Audi poẽtam diuinum sic disserentem, Sunt faciles superi, precibus flechuntur.

Et idem,

Sacrorum nidore pio placantur, Et ipsis
Nimirum uotis hominum: quã si quis in illos
Errarit, ueniam rogans concepit in aris.
Enimuerõ priuatis, Et publicis: uiuentibus, Et mortuis sacrificia, Et Teletẽ purgationẽ, Et salutẽ afferunt. GR AE. Nõ philosophorũ patiẽtia, æquanimi-
tãsq; non Hebreorum holocausta, non Atheniensium
mores, non anni solares, non quod Roma, non quod
Carthago, quod Mida, Cræsus, et Cyrus autẽ possederunt

DE CRUCIATV ET EXILIO

derunt in mea vota irati dei iram flecterent. L A. Mi hospes. Quæ tanta est indignationis causa? Mentem te obseruanti aperi. G R A E. Amice si delectabilia mentem adiuuant, delectantq; tristia exulcerant, & excedunt. Nam isthæc remoratio vulnera reuocabit: non me urgeas, precor. L A. Hospes, quod digestum est, facilius emittitur. Sinas precor te amari: uirum nactus es, cum quo gaudere, & tristari licet. Dicit quæ tantarum erumnarum causa. G R A E. Amice, epistolium amoris scriptitatum cum suauio meo misissem, in quo meos decantabam aradores: & nocturnam pro more ueneream colloctationem rogabam, uernæ inopia mentis laboranti, sed aliter fideli, ob signandum comendauit. Id, quo funditus periret: Verna amisit, quod ad manus iuuenis peruenit: qui illico per subernatam mulierculam Lenam meo nomine reddi iussit, nec discessit, quoad rogata & scripta impetravit. adulter noctis horam obseruans, hostium pulsat, signum amatore nunciante. Nimum ardentem adulterum hospitio, thoro, et amplexu mulier excipit. Domum suam tardiusculè, quam scriptum fuerat, peto: clausas fores cõperio: sinistri aliquid accidisse ratus recedo: scala humeris imposta redeo: fenestras pessulatas sentio: gemens, & eiulans corpus lassum firmo: pudicitiam mulieris laudo: tarditatem accuso: alienos amores metuo: insidias formido: interceptas literas suspicor: igne domum adoriri placet: iram uinco: ferocitatem mentis depono: mihi impero, adolor & irascor

CVPIDINIS DIALOGVS

Et irascor. Dum animus ad diuersa fertur, ad domū propriā me recipio, uernā accerso, et interrogo, cui epistolium consignasset meum. Miser abortis lachrymis anissum ingenuē factur. Per caput uagatus ensis, uita eum priuauit. Vias, et angportus lystro, ad locum lachrymarum reuenio: iam Phœbus inter aureos fratris sinus, cornua pallēs recondebat. Quādo dulciolo Glycerij meae amplexu expeditum adulterum per posticum exire cerno, me ipsum sum uisus uidere. Nam tali habitu, et incessu gradiebatur simulatus ganco: formam assumpserat meam: simulacrum ratus faciem contraxi, amens restiti, dolore, et timore concitus, quanto citiūs potui, ferrum per ilia dimisi, nec mora, animam efflauit miser. Acutiore uisui manūq; sagacā hunc speculor, epistolium in manu reperio: dolos muliebres commentatus, aliquid dicturus dissimulans, domum suam irrepo: descendit, ut dicta libens auscultaret, causam tam subitū reditus anxia rogat: sedens ipse contremisco, aduro, palleo, uerba imperfecta pronunāo. Admiratio Glycerium cepit, quæ genibus aduoluta meis, uerbo, et osculo solabatur, secretiq; mei participem fieri exorabat. Et quomē in risum adduceret, nocturnæ colluctationis omnia singulariter recēsebat, et dixit, Labia mulies cōsaniata, meum (quoad uixero) representabunt amorem, dulces amplexus te haud immutare debuerant. Dulce meum amabō solare, et plaude precor. Ipse ego ut Priami coniunx, efferatus auream eius comam

DE CRUCIATV ET EXILIO

*manu apprehensans , acephalatam humo reliqui.
 Truncum illum ut conspexi , irriguere comæ , caligauit uisus , & corpus exanguie , ut ceruus uubere confossus ad antrum se recepit , quo doloris inanitatem aequiliquantisper sedaret . Principio quietis sensi uagantem umbram , quæ diceret , Græcule dixit , ut Tantulum foelicitent , pœnâsq; luens serò me uisurus es . Minime uoce exterritus , quis sit , interrogo . Tuæ Glycerij Genius sum inquit . G R A E . Quid affers inq; Glyceriû , Quod optasti , amorè , & sonâ , hostes semper habeto : & ubi ædita uita remeaueris , genius te possideat manus : & sic eat quicumq; ingratas uices rependit . Experge factus , cœlum , terrâ , & fatû detestor , manes gloriosos uocito , et sicut umbrâ nocentis numinis instinctû sequor , et pauentis animæ dolorè sentiens , mortè exoro , quæ sola solatiû prestare potest : nec uiuès , nec moriès hanc uitâ dūco . L A . O nimû inconsulta amâtiis , immo furentis rabies . Quis docuit Veneris furta , & quæ sub lodice aguntur , epistolio mādare ? Quis docuit quæ noctu , & sine arbitris gerūtur , referare ? Cū de arcano Metellus interrogaretur , respondisse , fertur , Si scirem tunicam mei secreti consciam esse , ipsam cremarem . Enimuerò plures lingua , quàm gladius uita , & honore priuauit . Quid dulcius ? quid suauius ? quid diuinius amanti contingere potest , quàm coram gesta , & amores referre ? Nam confabulatum iri , cœleste munus est . Dulciola uerbulâ ipsam Venerem iâ collapsam adiuuant . Iuuenē occidisti , quem nō
obstricta*

CVPIDINIS DIALOGVS

obstricta fides, sed tua ignauia, loci opportunitas, & mulieris forma adulteriū fecere. Artē cū cilleret, te docuit. Multū ei debes, qui te solertē reddidit. Caesar cū de pellicam Pompeiæ, deque turbatis ceremonijs Clodiu accusare posset, reuinit, tacuitque, satius ducens ab uxore diuortire, quàm iuuenem amoris aestuantem perire. Adulter, quem occidisti, quo inconcessam, inexplebilēque satiare libidinem, multa noctis pericula, et incommoda obiuit. Mulieri, & familiæ ignotæ temerē se credidit. Facile ei contingere potuisset, quod Tarquinio Lucretiæ stupratori euenisse scribit hystoria. Petulantia, et etati quibus nimium fauet Veanus, indulgendum fuit. Ad penē mortuam accessit Gaenus, falsus, adulter, homo incompositus, & meritis, & licentiæ plenus. Sed quid non lasciuiā, deshumānsque libido? Sed cor amoris aestuans in uerum amorem nos conglutinat: noctu mulierem dolo oppressit. Nihil interest, ac si in somnis cognouisset. Paulinam Mundus Romanus cū cognouisset sub specie Anubis, dei auxilio à Cesare mulctatus est, & maiorem poenam uehementia amoris exausauit, nec à uiro propterea repudiata est. Longē plus potest lachrymula, gemitus, suspirium, uerbulum, uox, nuncius, & munusculum, quàm omnis furtiua uoluptas. Quod Ganymedem Iupiter rapuit, uirtuti non datur, sed quod ultro exhibetur, nūris laudibus effertur. Nam labore, et ingenio facta, generi, & etati cariora, et stabiliora sunt: furto sublata, facillē labuntur. Hunc pro tua dignitate

C ij illesum

DE CRUCIATV ET EXILIO

illesum abire si iussif es, Casare maior eras, qui Sextum ad Pontificatum adhelantem, & in eius necem meditatam, muneribus cōdonatum à se dimisit. Tuam Glycerium, quam unicc amabas, saluare debuisti. Nā bello decemzali repositam, & stupratam recepit, et magnificēt Menelaus. Et Sabini raptus suos, sanguine, & dolo repetebant; quia peccata, quæ animi cōsenfu carent, haud crimipi dantur. Lucretiam ui adortā, et uiolatam, ut superuueret, magno labore, & amplexibus, & lachrymīs pater, & coniūnx orarunt. Et hanc tua culpa cognitā de medio sustulisti. Enim uerò Pyrrhum Epyrrhotarum regem imitatus es, quem in acquirendo maximē, in conseruando uerò aptum minimē fuisse scribunt. Nam cōsummati in genij plus est conseruare, quā acquirere. Vernā mentis inop m perdidisti, cum diuini sit animi potius affectum, quā effectum pensitare, in quo quidem genere Parthorum reges maximē efferuntur. Et quò omnite flagitiorū genere obrueres, Cupidinē exilio plectendum curasti. Quis sapiens, compositusque, qui in superos excandescat? Mezentium deorum contemptorem poenas meritas luisse apud Maronem cautum, scriptumque legitur. Et hęc idem Achillem in Apollinem, & Fluium imprecatum tradit Homertus: Propterea deorum ira in sacello turpiter incubuisse fertur. Quis deorum preter Cupidinem cœlium, terram, & omnia domat, & uincit? Quis effectum, seuumque peccus Elissæ preter Cupidinem domuisset?

CVPIDINIS DIALOGVS

nuisset? Qui si absuisset, haud staret Roma. Quis Argonautas seruare potuisset? Quis Theseum ex Creta adduxisset? Quis ad Orchum uisendum, Iustrans aúmque fidos socios armasset, animassetque? Quis carmen canere docuisset? Quis turbatum, indigestumque uultum illius prioris orbis ad formã utilem compositam, ornatúmque redegisset? Solus iste, cui omnia debent. Quicquid excogitari, dici, aut scribi potest, amorem sensit. Et tu nimium audax, quò te perpetuo mœrore conficeres, urbe expulisti. GR AE. Intimus timor ita spem ademit, ut nunquam deos ignoueros putem. Et quotiens acerba memoria mea Glycerij occurrit, ita me dies, et noctes agitat, cruciatque, ut si caelesti munere daretur, nil aliud quam oppetere, mihi exoptarem. Sed postquam fato id datum est, interiora uultures exedant, nec poena deficiat, quoad misertus Charon me miserum, infelicemque. quò libuerit, traiciat. L A. Mi hospes si tibi ipsi non defueris, haud diuinam mansuetudinem minime defuturam arbitror. Enim uerò uiro prouido deus bonus est rector: insipido uerò libido, desperatio, et ruina. Si fieri potest tui compos factus aegro animo solatia perquire. Cogor et ipse in curas tuas: et nisi scirem nimium audax uideri, et esse cõsiliu meum, de prouocatione ad caelites cogitandum ducerem. GR AE. Heus amice ex flamma in ignem me ire sentio. Sensere et caelicolæ hunc cupidineum furorrem. Nam sub indice suspecto certandum nobis esset.

Noli

DE CRUCIATV ET EXILIO

Noli afflictio, et nimium egenti laborem addere. Sat,
fat in tua solitudine poenas posse luere. Nam vitens
omnis Cupidinis præda est: et nisi equus opitularctur
deus, haud in tam immortalis bello subsisteret mortali-
lis. Cælum, terra, et mare, huius belli plena sunt: fera
parum prudentia iuuat. Discat meo exemplo poste-
ritas, huc immortalis deum Cupidinem uenera-
ri: suaque, et aliena cautiùs, et sapientiùs ne-
gociari. Hinc Latine amice, saluus, felix,
sospes abi. L A. Tu quoq; mi Græ-
cule uale, et quantum potes
plaudere, bona for-
tuna comit.

FINIS

DANIEL DESGŒZ

...
spes mea est in deo.

...
...
...
...
...

1/10
RS

...
...
...

o ...
...
...

...
...
...

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

~~_____~~
~~_____~~

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

m
10
1840 21 6
in ~~the year~~

~~the~~

~~the~~
~~the~~
~~the~~

use

~~the~~

~~the~~

to the bear
with a
of one &
the

with the

of the

map

in

of the

